

JUDr. Izidor SCHILLER
hlavný finančný radca
na Ministerstve financií Slovenského štátu

* 1889 Dolná Súča, okr. Trenčín
† 1945 Oranienburg

Izidor Schiller sa narodil v roku 1889 v rodine chudobného podomového obchodníka. Vychodil piaristické gymnázium v Trenčíne a potom vyštudoval právo. Pred vznikom Československej republiky v roku 1918 sa oženil s Teréziou Adlerovou a začal pracovať na finančnom úrade v Trenčíne. Rodina sa presťahovala do malej obce Orechové (dnes časť Trenčína) a postupne do nej pribudli 2 deti - dcéra Adela nar. 1919 a syn Pavel nar. 1928.

Od začiatku 30. rokov pôsobil Izidor Schiller ako finančný radca na Generálnom finančnom riaditeľstve v Bratislave. Bol považovaný za významného daňového odborníka. Rodina a kolegovia ho považovali za veľmi čestného, charakterného ale aj prísneho človeka.

Krátko po vzniku Slovenského štátu v roku 1939 rodina konvertovala na katolícku vieru aby sa vyhla protižidovským zákonom (napr. vládne nariadenia č. 63/1939¹, č. 74/1939², č. 198/1941³ Slovenského zákonníka). Schillerovcom obetavo pomáhala rodina Štefana Šebeja, rodinného priateľa, ktorý pôsobil ako predseda Najvyššieho účtovného kontrolného dvora. On tiež zariadil, aby Schillerovci dostali v roku 1941 tzv. prezidentskú výnimku, ktorá okrem iného chránila rodinu pred deportáciami. Izidor Schiller tak mohol pracovať vo vedúcej funkcii na Generálnom finančnom riaditeľstve v Bratislave a na ministerstve financií.

Napriek prezidentskej výnimke, v tzv. druhej vlne deportácií⁴, boli Izidor Schiller spolu s manželkou v októbri 1944 zatknutí Hlinkovou gardou a uväznení vo väznici Sicherheitsdienstu na Vlčkovej ulici. Po mučení boli obaja odvezení do tábora pre Židov v Sereďi. Odtiaľ bol Izidor Schiller v decembri 1944 deportovaný do koncentračného tábora Oranienburg v Nemecku, kde bol na jar 1945 zavraždený.

Manželka prežila koncentračný tábor Ravensbrück a s podlomeným zdravím sa v júni 1945 vrátila do Bratislavy. Protižidovské zákony pocítil aj deti - Adelu vyhodili zo štúdia medicíny a Pavel sa musel v roku 1944 skrývať. Dcéra Adela vyd. Kuzmíková po vojne dokončila štúdium medicíny a pracovala ako lekárka, zomrela v roku 1996. Syn Pavel pracoval ako vysokoškolský pedagóg a zomrel v roku 2019.

¹ Vládne nariadenie zo dňa 18. apríla 1939 o vymedzení pojmu žida a usmernení počtu židov v niektorých slobodných povolaniach.

² Vládne nariadenie zo dňa 24. apríla 1939 o vylúčení židov z verejných služieb.

³ Vládne nariadenie zo dňa 9. septembra 1941 o právnom postavení židov, vydané podľa vzoru norimberských zákonov.

⁴ Po vypuknutí Slovenského národného povstania 1944 do 1945.

Dr. J. SCHILLER

VRCHNÝ FIN. RADCA U GEN. FIN. RIADITELSTVA V BRATISLAVE

**Komentované predpisy
o spoplatnení dodávok, s nimi
súvisiacich listín a obchodnej
korešpondencie**

II. vydanie

Praktická príručka